

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:1331

av Margareta B Kjellin (M)

Slumpvisa drogtester i gymnasieskolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om slumpvisa drogtester i gymnasieskolan.

Motivering

Ett drogberoende är inte något som uppstår i ett vakuum. Det är inte så att en ung människa en dag vaknar upp och tänker att i dag ska jag börja använda narkotika. Det är många olika faktorer som samspelar och ligger till grund för destruktiva handlingar. Ofta handlar det om ett rop på hjälp. Man vill bli sedd och tar till narkotika som en sista utväg. För andra handlar det om experimenterande och nyfikenhet. I många fall ger användandet inget långvarigt beroende, men i alltför många fall blir testandet en inkörsport in i ett långvarigt och mer destruktivt bruk.

Samhället, föräldrar och närstående behöver sända tydliga signaler om att droganvändande är fel och att vi tillsammans bryr oss om de unga. Skolan har här en nyckelfunktion. Vi har ett ansvar att här göra vårt yttersta för att lokalisera och hjälpa de ungdomar som befinner sig i farozonen. Ett verktyg är slumpvisa drogtester som, vilket erfarenheter i andra länder visar, har gett positiva effekter. I USA genomförs exempelvis drogtester i över 4 000 skolor och empiriska analyser som utvärderat utfallet tyder på att de har positiv effekt, inte bara på elevernas vanor när det gäller narkotika utan även alkoholvanor, närvaro och resultaten i skolan. Allt hänger ihop.

Det finns redan idag en möjlighet att genomföra drogtester, dock ej slumpmässiga, med förbehållet att testerna är frivilliga och syftet är att få en misstanke bekräftad och en utgångspunkt för fortsatta stödinsatser. Just frivillighetsdelen visar en brist på insikt om hur en missbrukare tänker. Att få någon som dag och natt tänker på narkotika att

frivilligt vilja blotta alla de skamkänslor som detta för med sig är naivt. En missbrukare har som första prioritet att skydda sitt beroende. Det enda som räknas är att det finns fortsatt möjlighet att bruka. Inget annat.

Det är i samband med drogtester viktigt att varje rörelse som innebär ett ingrepp mot den enskildes integritet måste balanseras upp med en noggrann bedömning av den enskildes intresse. Det är av central betydelse att drogtester utförs korrekt och inom ramen för de kontrollmekanismer som är förknippade med sekretess. I det förebyggande arbetet är det dessutom viktigt att inte peka ut någon eller någon grupp genom att välja vilka som ska testas utifrån mer eller mindre osäkra indikationer.

I stället bör det övervägas om gymnasieskolor ska ges möjligheten att slumpmässigt, genom lottning, genomföra drogtester på eleverna. Metoden används och fungerar som förebyggande för rattonykterhet. Det handlar inte om att jaga, övervaka och bevaka utan att visa att samhället inte blundar och låtsas som att det inte finns några problem med unga och narkotika. Hela syftet är att lokalisera unga som behöver stöd och hjälp. Det handlar om att bry sig om varandra och ha mod nog att visa detta i praktiken.

Margareta B Kjellin (M)